

Gesprek met Louw en Anny Oost

op vrijdag 18 april 2025 / opgetekend door Peter Dauvellier

De Werf

In 1932 kopen Albert Wedman en Jelle Oosterbaan de werf van H.E.Wester.

In 1956 koopt Wobbe Oost de werf. Na het overlijden van vader Wobbe Oost in 1963 nam de moeder van Louw op papier de werf over, omdat Louw dat in die tijd met 18 jaar nog niet mocht.

Louw had de Ulo gedaan en hij deed zijn vakkennis verder op in de praktijk. Jelle van Kampen was de timmerman en leermeester van Louw. Er was een taakverdeling. Het maken van de rompgangen deed Jelle, omdat dat het moeilijkste werk was. Klinkwerk, vlonders en dergelijke werden door de andere werknemers gemaakt.

De medewerkers kwamen veelal uit Akkrum of de directe omgeving van Akkrum. Zo werkten op de werf onder meer: Ype Hollander, Roel Zwarts installateur.

In 1968/1969 vond een grote verbouwing van de werf plaats. De houten loods werd vervangen door twee stenen loodsen van 12 en 16 meter. Ook kwam er een betonnen vloer in. Verder werd het woonhuis vernieuwd en vergroot.

In 1968 werd op de werf de eerste 'Oostvaarder' gebouwd. Het stalen casco (9 - 11,50 m) liet men op een andere werf bouwen. In Akkrum vonden de inbouw van de motor, de interieurbouw en het schilderwerk plaats. De werf bleef dus vooral op houtbouw gericht. Er werden 9 Oostvaarders per jaar afgebouwd.

De Bouw

De eerste bouw van A-jollen vond plaats in 1934 naar een ontwerp van Albert Wedman.

Alle daarna gebouwde A-jollen zijn op deze werf gebouwd. Een enkele particulier heeft pogingen gedaan om de A-jol na te bouwen. Maar het verschil is goed herkenbaar.

In totaal zijn er ca 150 AJ-jollen en ca 400 A-jollen gebouwd.

De jeugd jol AJ (4m) werd eerst zonder fok gemaakt. Later werd de mast naar achteren gezet en kreeg de jol een fokje. Vanaf dat moment startte ook de nummering van de AJ. De grotere A-jol (5m) werd al vanaf ca 1965 genummerd.

AJ1 werd in ca 1965 gebouwd, maar bestaat als zodanig niet meer. De romp van de AJ1 heeft men gebruikt en heet nu de AJ111. Er is een nieuw tuigage opgezet. De jol is in het bezit van de familie Oost.

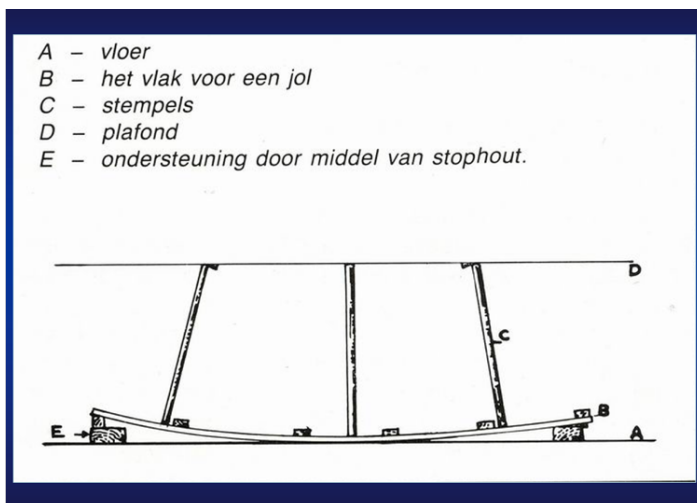
De kajuit jol is ontworpen door Frits Klein, die ook de 'Oostvaarder' ontwierp. Deze jol was geen succes. De kajuit jol bleef daarom bij 1 exemplaar.

Er is ook een A-jol met optrekbaar midzwaard gebouwd, speciaal voor ondiep water.

Er hebben nooit tekeningen van de A-jol of AJ-jol bestaan. Aanvankelijk werden ze op het oog gemaakt, later werden er mallen gebruikt. Ook Wedman gebruikte al mallen. In het Fries scheepvaartmuseum staat een model van de A77 en daarvan zijn tekeningen gemaakt.

De mallen van de A-jol en de AJ-jol lagen bij Louw Oost op zolder. Hij heeft ze allemaal weggegooid , omdat de 5 m lange mallen in de weg lagen.

Aanvankelijk werd de bodem gemaakt van drie delen "Yeng teak". Vanaf ca 1970 wordt de bodem van hechthout gemaakt van 15 mm dik en met een lasnaad van 15 cm.

De bodem werd midscheeps op twee. staanders gemonteerd, waarna de voor-en achterkant met latten omhoog werden gedrukt totdat ze de juiste ronding hadden. Ook werd de juiste ronding bereikt door de voor-en achterzijde op blokken te leggen en met stempels vanuit de dakspanten naar beneden te drukken (zie plaatje).

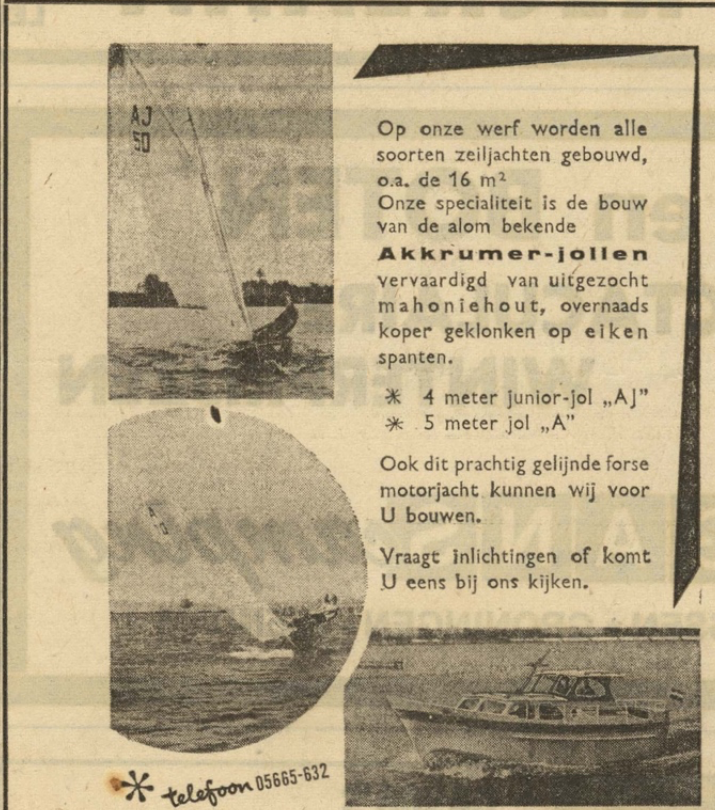
Vroeger werd de ronding bereikt door de bodem met een stro-vuurtje te verwarmen.

Het was vroeger in de winter koud in het hok, het werd alleen verwarmd door een potkacheltje.

De Kopers / eigenaars

In de winter werden de meeste jollen gebouwd. Daarna werden ze vanuit de werf verkocht aan particulieren. (zie advertentie)

LEEWARDER COURANT

Op onze werf worden alle soorten zeiljachten gebouwd, o.a. de 16 m².
Onze specialiteit is de bouw van de alom bekende **Akkrumer-jollen** vervaardigd van uitgezocht mahoniehout, overnaads koper geklonken op eiken spanten.

- * 4 meter Junior-jol „AJ”
- * 5 meter jol „A”

Ook dit prachtig gelijnde forse motorjacht kunnen wij voor U bouwen.

Vraagt inlichtingen of komt U eens bij ons kijken.

* telefoon 05665-632

Jachtwerf WEDMAN Akkrum

Wij staan ook op de Recreana (stand 43)

Een grote klant van de werf was de heer Tuinstra. Hij kocht een AJ-jol, een 9m Oostvaarder, een 9.9 m Oostvaarder motorsailer en een Oostvaarder motorsailer van 11.50 m. Zijn zoon Fedde Tuinstra zeilde veel wedstrijden in de A-44. (zie artikel krant)

Een zeer enthousiaste verzamelaar van A- en AJ-jollen was de inmiddels overleden Douwe Smit uit Drachten. Hij bezat zeker 4 à 5 jollen (onder meer de AJ-144) en hij kocht ze overal op. Zijn vrouw leeft nog. We kunnen haar proberen te bereiken om te vragen welke plannen ze heeft met de jollen. (Mw. Smit / Wetterwille 39 / 9207 BM Drachten).

Wolter Oost (zoon van Louw) heeft een gave A-jol van iemand gekocht die er geen bestemming voor heeft. Wolter heeft er ook geen bestemming voor en hij heeft hem verkocht.

De vaareigenschappen van de A-jol worden (door liefhebbers) hoger ingeschat dan die van een 16-kwadraat: de A-jol zeilt scherper en is wendbaarder.

In 1968 liep de vraag naar A-jollen terug. In 1984 was de vraag vrijwel geheel opgedroogd.

De Jollenclub

In 1966 richtte Johannes Schuurman de A-jollenclub op. Zelf had hij geen jol, maar hij heeft jarenlang als fokkenist met Louw Oost meegevaren.

De club bestond uit ca 40 leden, waarvan 15 bezitters van een A-jol en 25 van een AJ-jol.

De A-jollenclub organiseerde wedstrijden, alleen voor genummerde jollen. Gemiddeld kwamen 10 A-jollen en 15 AJ-jollen aan de start. Na afloop was er een 'soepfestijn'. 's Winters werden feestavonden georganiseerd.

De A-jol (5m) en AJ-jol (4m) kan je een 'eenheidsklasse' of misschien beter een 'werfklasse' noemen, waarbij de voorwaarden door de eigen organisatie worden gesteld. Deze zijn niet streng, maar een 'officieel' zeilnummer is wel een voorwaarde die door de werf werd uitgegeven

Hoe verder?

Er kan door de werf Oost geen nieuwe A-jol meer worden gebouwd. Tekeningen zijn er nooit geweest, de mallen zijn weg en de werf is nu gericht op verhuur en onderhoud van stalen kruisers.

Voorwaarde voor het opnieuw enthousiasmeren voor de Akkrumer jol zijn volgens Louw en Anny:

- Mensen moeten zelf zeilen
- Mensen moeten een eigenbelang hebben bij een boot.

Bron van 2^e en 3^e illustratie:

Aaltje Siesling heeft voor 'Akkrum Âld en Nij' een lezing gegeven over de A-jol en over Meinesloot.